

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแพร่ของเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแพร่ของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ทัศนคติต่อภาษา และเพศ โดยผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอายุ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ 15-25 ปี (กลุ่มวัยรุ่น) กลุ่มอายุ 35-45 ปี (กลุ่มวัยกลางคน) และกลุ่มอายุ 55-65 ปี (กลุ่มวัยชรา) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัย 2 ชุมชน คือ ชุมชนเมือง (อำเภอเมืองขอนแก่น) และชุมชนชนบท (อำเภอหนองนาคำ) ตัวแปรทัศนคติต่อภาษาประกอบด้วยทัศนคติทางบวกและทัศนคติทางลบ และตัวแปรเพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

ผลการศึกษาพบว่า เสียง (ə) มีรูปแปร 2 รูปแปร คือ [ə] และ [ɔ] เสียง (o) มีรูปแปร 5 รูปแปร คือ [o] [u] [a] [ua] และ [ɔ] เสียง (ia) มีรูปแปร 2 รูปแปร คือ [iə] และ [ɪə] และเสียง (ua) มีรูปแปร 2 รูปแปร คือ [ua] และ [a:] โดยสรุทั้ง 4 เสียงยังคงปรากฏการใช้แบบภาษาไทยถิ่นขอนแก่นมากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแพร่ของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยแบบไม่ควบคุมตัวแปรพบว่า ปัจจัยอายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ทัศนคติต่อภาษา มีความสัมพันธ์กับเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ส่วนปัจจัยเพศมีความสัมพันธ์กับเสียง (ia) เพียงเสียงเดียว และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบควบคุมตัวแปรอื่นพบว่า ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับเสียง (ə), (o) และ (ua) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับเสียง (ə) และ (o) ส่วนตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับเสียง (ia) สำหรับตัวแปรทัศนคติต่อภาษาไม่มีความสัมพันธ์กับการแพร่ของเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น